

Interieur

REPORTAGE HERGEBRUIK MAAKT KANTOREN GROEN

De crisis biedt ook kansen: volop leegstaande kantoren. Meubels maak je van sloopmateriaal of haal je van rommelmarkten. Goed voor portemonnee en klimaat.

Door Jeroen Junte

Daar hebben we Zaagmans

Ruim 7 miljoen vierkante meter kantoorruimte staat leeg in Nederland. Naast de economische verspilling die dat oplevert, taken leegstaande gebouwen af. Ook de omgeving lijdt daar onder. Immers, de lunchroom op de hoek voelt het meteen als een kantoor met tweehonderd werknemers vertrekt.

Maar leegstand biedt ook mogelijkheden, meent Eline Strijkers van het Rotterdamse architectenbureau Doepel Strijkers Architects. 'Er is veel goedkope huisvesting voorhanden. Startende bedrijven kunnen daarmee hun voordeel doen.'

Een voorwaarde voor succesvol hergebruik van leegstaande kantoren is dat de nieuwe inrichting flexibel is. 'Beginnende bedrijven groeien vaak snel door. En veel kantoren staan maar tijdelijk leeg.'

Met weinig middelen kan al een nieuwe functie aan een bestaand gebouw worden gegeven, bewees Strijkers dit jaar met de transformatie van een robuust Rotterdamse havengebouw in een hippe werkplek, vervaardigd van sloopmaterialen en minimalistische tl-buizen. 'Bij dit ontwerp is de CO₂-uitstoot minimaal. We hebben bovendien 80 procent op de kosten bespaard ten opzichte van een conventionele kantoorinrichting.'

Het recyclekantoor is genomineerd voor de Dutch Design Awards 2011 (uitreiking morgen) en de Lensvelt/De Architect Interieurprijs 2011 (uitreiking 25 november).

Systeemplafond, koffieautomaat, grijze bureaus en stalen dossierkasten hebben hun beste tijd gehad. Een beetje modern bedrijf heeft de werkplek opgevolgd met designlampen en aerodynamische stoelen. Van een worklounge met *walk 'n' talk area* is het nog maar een kleine stap naar een duurzaam kringloopkantoor in een voormalige havenloods.

Natuurlijk zal niet elk bedrijf zich agetrokken voelen tot professioneel afvaldesign. 'Maar een stoer interieur kan juist ook het imago van een creatief bedrijf versterken', zegt Robert Thiemann, hoofdredacteur van interieurmagazine *Frame*. 'Het kantoor wordt steeds meer een afspiegeling van de bedrijfscultuur.'

Most Architecture was verantwoordelijk voor de inrichting van het tijdelijke kantoor van het Amsterdamse reclamebureau Brandbase. Pallets bleken ideaal bouwmaterial voor bureaus. Op de bovenste pallet ligt een glasplaat als werkblad. De metalen U-profielen aan het plafond die meestal worden gebruikt voor stroom- en netwerkkabels, werden zwart gespoten en doen nu dienst als langgerekte lampekappen.
Foto's Rogier Jaarsma

Tegelijkertijd worden werkplekken door nieuwe, flexibele werkvormen steeds informeler, huiselijker bijna. 'Een kantoor moet niet alleen functioneel maar ook sfeervol zijn. Zelfs de Rabobank heeft tegenwoordig hippe vergaderzalen en een bedrijfskantine met vegetarische sushi op de kaart.'

Duurzame kantoorruimte die op maat wordt gemaakt voor groeiende bedrijven - het is niet de oplossing voor de leegstand, en al helemaal niet de enige oplossing. 'Maar', zegt interieurarchitect Strijkers, 'het creëert nieuwe

mogelijkheden voor innovatieve en duurzame architectuur.'

In navolging van het recyclekantoor in de Rotterdamse haven heeft Doepel Strijkers Architects een strategie bedacht waarmee leegstaande kantoren kunnen worden ontwikkeld met 'sloopstromen' in de directe omgeving.

Marktplaats

Waarom het gebruikte meubilair niet gewoon meenemen - dat was het onorthodoxe voorstel van de interieurarchitecten Jeroen Dellens (1972) en Jasper Jansen (1970) van het bureau i29 aan opdrachtgever Gummo. Dit Amsterdamse reclamebureau verhuisde naar een tijdelijk kantoor in het voormalige redactiegebouw van *Het Parool* en had niet veel geld voor de inrichting. 'We hebben hun oude kantoor-meubels behandeld met polyurea, een rubberachtige coating. Omdat het nieuwe kantoor drie keer zo groot was, hebben we aanvullend meubilair gekocht op Marktplaats en op rommelmarkten. Ook dit hebben we een coating gegeven, zodat het interieur toch een geheel vormt', zegt Dellens.

Als kleur werd gekozen voor donkergrijs. 'Niet als knipoog naar het stereotiepe grijze kantoor', verzekert Dellens. 'Als je kiest voor groen of geel wordt het een gimmick. Zo'n uit-

gesproken kleur gaat ook veel sneller vervelen. Donkergrijs is neutraal.'

Door dit kleurconcept tot in het kleinste detail door te voeren - 'ook de prullenbak en de penhouder zijn gecoat' - oogt het interieur rustig. 'Daarbij heeft de coating een mooi ruw oppervlak en een lichte glans, waardoor alles zelfs *stylish* oogt.'

Aan de ruimte werd niets veranderd. 'We hebben alleen de muren en plafonds gewit. Met zwarte vlakken op de vloer hebben we een indeling gemaakt.' Wat een tijdelijke inrichting moest worden, blijkt juist een tijdeloos, duurzaam interieur. 'Als er een werknemer wordt aangenomen, kan een willekeurig bureau worden gecoat. Omdat de coating slijtvast is, gaat het meubilair ook nog eens jaren mee.'

Muur van kleding

Natuurlijk is een gelikt designinterieur niet helemaal wat je verwacht bij de herinrichting van de voormalige Handelskamer in Rotterdam, een betonnen havenkolos uit de jaren dertig. Maar het Haka Kringloop Kantoor van Doepel Strijkers Architects is wel erg ruig.

De vergaderkamer is opgebouwd uit deuren. De vitrinekasten in de expositieruimte zijn vervaardigd van hergebruikte broeikasen. Het podium in het auditorium is vervaardigd van

panlatten. 'Er zijn uitsluitend gerecyclede bouwmaterialen uit de directe omgeving gebruikt', zegt Eline Strijkers, die sinds 2007 met Duzan Doepel het Rotterdamse architectenbureau vormt.

Het uiteindelijke ontwerp werd grotendeels bepaald door het beschikbare afval. Een compleet andere manier van werken, aldus de interieurarchitect. 'Normaal maak je een ontwerp en zoekt daar passend materiaal bij. We hebben ook niets weggepoetst, maar laten juist zien dat het interieur bestaat uit sloopmateriaal.'

Het uitgangspunt was om zo min mogelijk machines te gebruiken bij de bouw, wat de CO₂-

Het beschikbare afval bepaalde hoe het ontwerp van het kantoor eruit kwam te zien

uitstoot terugdringt. Dat de mankracht afkomstig was uit een reintegratietraject op de arbeidsmarkt, maakte het ontwerpproces nog uitdagender. 'Deze mensen zijn veelal ongeschoold. De detaillering moest dus eenvoudig zijn met veel herhaling, zodat ze de werkzaamheden snel onder de knie kregen.'

Het Haka Kringloop Kantoor huisvest innovatieve energie- en waterbedrijven en fungeert daarmee als een laboratorium voor duurzame ontwikkeling van het havengebied. 'We konden ons dus enige vrijheid veroorloven.' De verdeling tussen de openbare ruimten en de werkplekken is flexibel. 'De omvang van het auditorium kan worden aangepast: de muren, gemaakt van 8 duizend kilo kleding, kunnen worden weggerold op wielen.'

Stoer industrieel

Houten kratjes, oude kartonnen kokers voor drukwerk, archiefdozen. Diverse bouwmaterialen passeerden de revue in het ontwerpproces van Most Architecture bij de inrichting van het tijdelijke kantoor van reclamebureau Brandbase.

'De eis was gebruik van ruim voorradig materiaal, dat ook nog eens een stoere industriële uitstraling had', zegt Paul Geurts (1978), die Most Architecture anderhalf jaar geleden oprichtte

Het Haka Kringloop Kantoor van Doepel Strijkers Architects. De werkplekken zijn gemaakt van sloopmaterialen. De verlichting bestaat uit minimalistische tl-buizen (links). De verrijdbare muren van het kantoor zijn gemaakt van opgevouwen kleding. Geheel boven: het tijdelijke kantoor van reclamebureau Gummo, ingericht door i29.

met partner Saxon-Lear Duckworth (1980). Uiteindelijk viel de keuze op houten pallets.

'Die zijn eenvoudig te stapelen en te verbinden. Een bureau van pallets bleek daarbij het best te voldoen aan rudimentaire eisen van ergonomie. Op de bovenste pallet ligt een glasplaat als werkblad. En na de verhuizing van het kantoor kunnen ze weer terug het economische systeem in.'

Het gebruik van pallets bood onverwachte praktische voordelen. Zo bleek het wegwerken van snoeren - vaak een pijnpunt in kantoorinrichting - eenvoudig. De metalen U-profielen aan het plafond die meestal hiervoor worden gebruikt, werden door Most Architecture zwart gespoten en doen nu dienst als langgerekte lampekappen.

'Het kantoor is gevestigd in een Amsterdamse pijpenla aan een gracht. Door ook de pallets in de lengterichting te plaatsen werd een gevoel van ruimtelijkheid versterkt.' Daarbij lenen pallets zich uitstekend voor de inrichting van 'flexibel werklandschap'. Geurts: 'Een bureau van een stapel pallets kan doorlopen in een lager podium om op te liggen, wat weer verandert een in een hoge tafel om staande aan te werken. Het kantoor is zo onderverdeeld in verschillende werkzones, terwijl de visuele eenheid intact blijft.'